Arubaan Boy bestreed in Oisterwijk de Duitsers

Ted Schouten maakte ooit een vergeten documentaire over zijn neef Boy Ecury, de Arubaanse verzetsheld in Nederland die in 1944 werd geëxecuteerd. Vervolgens schreef hij een biografie en nu krijgt Boy een plek in het Arubaans oorlogsmuseum.

Van onze verslaggeefster
Janny Groen

LEERSUM

Wat bezielde een zwarte jongen om in Nederland in de Tweede Wereldoorlog in het verzet te gaan? Het was vooral deze vraag die Ted Schouten, neef van de Arubaanse oorlogsheld Boy Ecury, inspireerde tot diepgravend onderzoek naar het leven van zijn oom.

Schouten vond een schat aan historisch materiaal in de kamferkist van zijn oma. Zijn opa, zo bleek, had uitgebreid onderzoek gedaan naar de dood van zoon Boy, die op 6 november 1944 op de Waalsdorpervlakte in Scheveningen met twee verzetskameraden door de Duitsers was gefusilleerd. De oude man had zelfs de namen en foto's van de Duitse soldaten achterhaald. Schouten, half-Nederlands, half-Arubaan (zijn moeder was een jonger zusje van Boy), maakte begin jaren tachtig een televisiedocumentaire over het leven van zijn oom. Voor TeleAruba.

En hij schreef er een boek over, dat in 1985 in beperkte oplage (1500) verscheen.

Sinds november 1949 staat er een standbeeld van Boy Ecury aan de Lloyd G. Smith Boulevard in Oranjestad. Rond 4 mei werd de documentaire nog wel eens gedraaid, maar verder werd – tot voor kort – op Aruba weinig aandacht besteed aan de lokale oorlogsheld. De Tweede Wereldoorlog leek ver weg. Tot Schouten, inmiddels verhuisd naar Nederland, vorig jaar november werd gebeld door de Arubaanse regering. Zijn boek zal worden herdrukt.

Boy Ecury zal een centrale plaats innemen in het nieuwe oorlogsmuseum. Kroonprins Willem-Alexander zal vandaag een voor de ingang van het museum geplaatste gedenkplaat onthullen.

Het Nationaal Comité 4 en 5 mei spreekt van 'een ware revival van de Tweede Wereldoorlog op Aruba'.

Het kleine eiland heeft een speciale rol gespeeld tijdens de oorlog, waarvan maar weinigen op de hoogte zijn. Aruba had olieraffinaderijen die Amerikaanse vliegtuigen bevoorraadden.

Op het eilandje waren duizend Amerikaanse soldaten gelegerd. Bij een aanval van Duitse torpedojagers gingen op 16 februari 1942 tien olietankers in vlammen op. Alle jongens tussen de achttien en twintig jaar moesten daarna in dienst om het eiland te verdedigen.

De permanente tentoonstelling laat het een en ander over die geschiedenis zien.

Schouten: 'De expositie wordt ondergebracht in een voormalige bunker. Het leven van Boy krijgt ook breeduit aandacht. Ik maak me geen illusies. De voornaamste motivatie voor dit museum is waarschijnlijk niet de opgeleefde belangstelling voor de Tweede Wereldoorlog, maar veeleer het belang van de toeristenindustrie. Toerisme is de belangrijkste bron van inkomsten van Aruba. De regering wil haar gasten meer bieden dan alleen zon en palmenstranden. Overigens maakt me dat niets uit, als er maar aandacht is voor Boy's verhaal.'

Boy Ecury

Niet alleen op Aruba duikt Boy Ecury weer op. De zwarte oorlogsheld is dit jaar opgenomen in het boekje *Vrijheid geef je door*, waarvan 200 duizend exemplaren worden verspreid onder scholieren van groep 7 van de Nederlandse basisscholen.

Ecury past in de nieuwe trend van de oorlogsherdenking. De generatie die de Tweede Wereldoorlog bewust heeft meegemaakt, sterft uit.

Om te voorkomen dat belangrijke thema's als oorlog en vrijheid verwateren en vanwege de multiculturalisering van de maatschappij, worden de mei-rituelen langzaam verbreed. Andere oorlogen en andere bevrijdings- of onafhankelijkheidsdagen krijgen een rol toebedeeld, zodat elke etnische groepering een eigen inhoud kan geven aan 4 en 5 mei.

Maar wat bezielde Boy Ecury nu om als zwarte jongen hier in het verzet te gaan? Schouten: 'We hebben de neiging naar de oorlog te kijken met de ogen van nu. Toen Boy in 1937 naar Nederland ging om te studeren, was dit land niet bepaald kleurrijk. Hij was een uitzondering, een bezienswaardigheid. De dekolonisatiegolf had nog niet plaatsgevonden. Op de Antillen waren nog geen status-aparte-behoeften. En Nederland had nog geen last van allochtone criminaliteit. Boy, die uit een rijke familie kwam, voelde zich in de eerste plaats Nederlander. Hij had een opstandig karakter. Geconfronteerd met schaarste, ellende, overheersing, discriminatie en geweld stelde hij zich agressief en zelfs provocerend op jegens de bezetter.'

Toen zijn beste vriend, Luís de Lannoy uit Curaçao, wegens verzetsactiviteiten werd opgepakt, sloot Boy zich aan bij een verzetsgroep in Oisterwijk. Hij hielp onderduikers in Tilburg, stak Duitse vrachtauto's in brand en liet treinen ontsporen. Hij werd verraden.

Schouten: 'De tijdgeest was anders, dat begrijp ik nu beter. Er komt ruimte voor een verhaal als dat van mijn oom.'

De Volkskrant Vrydag 20-4-01